

“Catalunya em va obrir la porta de sortida”

Acaba de publicar ‘CAT. Un anglès viatja per Catalunya per veure si existeix’.

Matthew Tree, premi Octubre 1999, membre dels Germans Miranda i col·laborador en diversos mitjans, veu, després d’anys escrivint, reconegut el seu ofici.

“Un escriptor és, senzillament, una persona que escriu. No hi ha cap misteri ni hi hauria d’haver cap mitificació.”

Com és que un irlandès, l’any 1978, es planteja aprendre català?

—Tot això va ser una història d’amor amb una catalana que va tenir lloc a Londres. Aleshores el nostre idioma era l’anglès, jo ni tan sols no sabia ben bé que era catalana, però on vivia hi tenia un póster del Vicent Andrés Estellés amb un poema seu.

—Recorda quin era?

—No ben bé, aquell que va de la polseguera. Però jo aleshores no hi posava gaire interès. En aquella època el nacionalisme estava considerat bàsicament de dretes i la meua actitud era bastant negativa. Però després visito Catalunya, conec la família d’aquesta noia i, concretament, una persona que m’explicà, d’una manera extraordinàriament oberta, tot el que significava per a ell ser català. Arran de tot això vaig canviar d’opinió. Per a mi va ser un gran descobriment, i m’estranyà molt que hi hagués tota aquesta cultura al costat de casa i que ningú al meu país no en sabés pràcticament res.

—Fins a quin punt creu que el pot haver influït, aquest país?

—Vaig entrar en contacte amb la gent catalanoparlant quan tenia 18 anys. Aleshores jo era realment un desastre, una mena de desgraciat. No parlava amb ningú, estava absolutament tancat, tot em feia por... Justament en aquest àmbit social es podria dir que els catalans em van ensenyar moltes coses. Bàsicament el que va fer Catalunya per mi va ser obrir-me la porta de sortida. Jo tenia la sensació d’estar tancat i aprendre

a viure en un àmbit totalment diferent va ser la sortida sense la qual segurament encara estaria estancat i, també segurament, mig alcohòlic a Londres, avui.

—Per què ho diu, això?

—L’alcohol tingué una gran influència, per a mi, per vèncer la por a l’hora d’escriure, per vèncer aquell fill de puta de crític imaginari (d’auto-crític, si vols) que sempre tens allà, mirant-te... La qüestió era oblidar aquest personatge que existeix automàticament en el moment que comences a escriure. Llavors bevia, perquè així m’alliberava dels grillons mentals que limitaven el procés d’escriure. Durant deu anys no vaig publicar res, però va ser un temps d’aprenentatge total. I és dur, de vegades, sobretot per a l’amor propi, perquè vas pel món com un ximple dient que ets un escriptor i quan la gent et pregunta què has publicat ja et pots imaginar la cara que hi poses...

—I participava en lectures en directe, a Londres.

—Va ser una experiència important, compartida amb un grup d’escriptors a l’East End. Em va donar una pista bàsica sobre el que havia de ser la pauta d’escriure per a mi. Perquè la necessitat de connectar directament amb un públic ha de ser present també en la paraula escrita. El procés de llegir en directe no només està bé per a l’autoestima i perquè et treu de l’aïllament de l’escriptori, sinó que és una bona manera d’aprendre a reescriure. Davant d’un públic entens de seguida les coses que funcionen i les que no ho fan.

—Què en queda, d’aquell anarquista

"Potser la diferència és que jo no vaig néixer i créixer aquí i, per tant, no tinc el concepte d'Espanya dins del cap, com la major part dels catalans."

londinenc de mitjan anys vuitanta?

—Aleshores vaig entendre unes quantes coses sobre com funciona realment la policia, per exemple. No podem oblidar que la realitat que digerim a través dels diaris i els mitjans és molt diferent de la realitat-realitat, que continua essent una cosa molt brutal, molt imprevisible. Això és important a l'hora d'escriure, si busques la realitat-realitat, i no pas la xerrameca que tens al voltant.

—Abans de la popularitat ja havia fet ràdio. Què era *Pobres i desconeguts*?

—Un programa que vaig fer a Ràdio Contrabanda entre el 94 i el 95. La idea era agafar una persona que no tenia gaire diners i que no havia

sortit mai als mitjans de comunicació i fer-li una entrevista seriosa durant una hora. Vaig entrevistar desenes de persones, des d'un home tan pobre que vivia a la seva furgoneta i gastava només 200 pessetes el dia fins a gent que explicava situacions molt personals. I tot això sense haver de fer "ha, ha, ha, hi, hi, hi" cada dos per tres com si fos una compulsió.

—L'han confós mai amb un personatge de ficció?

—Un escriptor és, senzillament, una persona que escriu. No hi ha cap misteri ni hi hauria d'haver cap mitificació. Però els mitjans, no sé per què, no es concentren en persones que fan sabates i sí en persones que

fan llibres, i això vol dir que a poc a poc et van convertint a tu mateix en una mena de personatge. I quan et presenten, fan: "aquest és el tal, escriptor". Quant a mi, a més, hi afegeixen: "Un cas raríssim, etcètera...". I encara que per a mi tot això de ser un escriptor angloparlant que també escriu en català m'ha estat un procés totalment normal, molt gradual.

—Després d'haver publicat, de guanyar premis literaris, encara hi ha qui el mira com un especimen exòtic?

—La major part de la gent, tant lectors com dins el món de l'escriptura, ho han acceptat amb naturalitat. Però hi ha dues reaccions afegides, també. Hi ha alguna gent que diu que és fantàstic que un guiri escrigui en català, i un altre grup que diu: "tan malament estem, que hem de donar premis als estrangers?"

—També hi ha qui el considera una mena de crític del país que ens mostra la seva imatge en un mirall.

—Potser la diferència és que jo no vaig néixer i créixer aquí i, per tant, no tinc el concepte Espanya dins del cap, com la major part dels catalans. Per a mi Espanya és realment un país estranger, i això, és clar, dona una certa distància. Els catalans estan molt obsessionats amb la seva relació amb la resta de l'estat espanyol, i no veig per què. A mi m'interessa molt més la relació dels catalans amb el món en general, que això sí que és la relació dinàmica.

—El seu darrer llibre es titula *CAT. Un anglès viatja per Catalunya per veure si existeix*. Quina conclusió n'ha tret? Existim?

—És clar. De la mateixa manera que els portuguesos i els escocesos.

—Els Països Catalans poden ser una hipòtesi de treball per a un proper viatge?

—Tot i que no m'agrada viatjar, ni m'agraden els llibres de viatges (*CAT* no n'és pas, pròpiament dit), ja tinc dues hipòtesis de treball per a un altre llibre escrit sobre la marxa, i els Països Catalans menys Catalunya n'és una.

Núria Cadenas